

Program Kolej Plus z projektami realizowanymi w Instytucie Kolejnictwa

Informację opracowała Iwona WRÓBEL¹

Streszczenie

W informacji opisano cele i założenia Programu Kolej Plus przeznaczonego dla jednostek samorządowych w celu wsparcia procesu przygotowania i realizacji inwestycji kolejowych umożliwiających i poprawiających przewozy pasażerskie kolejją na poziomie regionalnym i międzyregionalnym. Przedstawiono proces naboru, kwalifikacji i oceny wniosków przez zarządę infrastruktury kolejowej. Wyszczególniono projekty z listy podstawowej i rezerwowej, w tym projekty realizowane przez Instytut Kolejnictwa, które finalnie zostały włączone do Programu Kolej Plus.

Słowa kluczowe: program rządowy, inwestycje infrastrukturalne, dostępność transportowa

Program Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej, określane w skrócie Kolej Plus, jest rządowym programem przyjętym przez Radę Ministrów i ogłoszonym w grudniu 2019 roku [1]. Program służy do właściwego planowania i wsparcia inwestycji poprawiających kolejowe przewozy pasażerskie na poziomie regionalnym i międzyregionalnym oraz do racjonalnego i spójnego podejmowania działań wspierających kierunki rozwoju polskiej sieci kolejowej. Założeniem Programu jest:

- sprawny proces przygotowania i realizacji inwestycji kolejowych na terenie wytypowanych miejscowości,
- wykorzystanie doświadczenia i potencjału PKP PLK S.A. przez jednostki samorządu terytorialnego do przygotowania i realizacji projektów kolejowych,
- przygotowanie dokumentacji umożliwiającej wdrożenie inwestycji kolejowych oraz realizację zadań inwestycyjnych,
- promowanie transportu kolejowego w miejscowościach bez dostępu do kolei.

Program jest skierowany do jednostek samorządu terytorialnego (jst) i związków metropolitalnych, które są zainteresowane uruchomieniem połączeń kolejowych na swoim terenie. Podmioty te we własnym zakresie ponoszą zaledwie 15% kosztów inwestycji. Okres realizacji Programu obejmuje lata 2019–2028. W Programie wyodrębniono 3 komponenty:

Inwestycyjny

Obejmuje planowanie nad uzupełnieniem sieci kolejowej w celu zrealizowania połączeń miejscowości o populacji

powyżej 10 tys. osób bez dostępu do transportu kolejowego, z miastami wojewódzkimi oraz poprawę wewnętrznej spójności komunikacyjnej i społeczno-gospodarczej regionów Polski. W pierwszej kolejności do realizacji ze środków Programu przewidziano 20 projektów. Lista wstępnych projektów nie miała charakteru zamkniętego, wobec czego możliwa była jej modyfikacja.

Organizacja przewozów pasażerskich

Dotyczy usprawnienia kolejowych przewozów pasażerskich na granicach województw (stykach) oraz uruchomienia nowych połączeń między sąsiadującymi województwami na liniach, którymi pociągi nie kursują lub kursują w ograniczonym zakresie, jak również na nowych odcinkach linii kolejowych. Będzie to możliwe dzięki wydłużeniu sieci połączeń wojewódzkich w głąb terenu sąsiedniego województwa (nie dalej niż 30 km od granicy województwa), do większego ośrodka miejskiego, generującego większe potoki pasażerów. Rozwiązanie to jest skierowane przede wszystkim do organizatorów publicznego transportu zbiorowego szczebla wojewódzkiego, którzy chcą realizować takie połączenia bez konieczności zawarcia odrębnego porozumienia między województwami.

Ochrona infrastruktury kolejowej przed likwidacją

Celem jest powstrzymanie degradacji infrastruktury kolejowej, w tym korytarzy transportowych. Dotyczy to także linii kolejowych objętych decyzją o ich likwidacji. Umożliwi to ochronę ciągów infrastruktury, które już obecnie

¹ Mgr inż.; Instytut Kolejnictwa, Zakład Dróg Kolejowych i Przewozów; e-mail: iwrobel@ikolej.pl.

wykazują potencjał przewozowy lub ten potencjał pojawi się przyszłości, przez pozostawienie praw własności zarządcy infrastruktury kolejowej (PKP PLK S.A.) innym spółkom Grupy PKP lub Skarbowi Państwa.

Początkowy budżet Programu: 6,5 mld złotych, zwiększono o kwotę 5,6 mld zł, co ostatecznie daje łącznie ponad 12 mld zł na realizację projektów przeznaczonych do wsparcia finansowego [2]. Jednostki samorządowe zgłosiły do Programu 96 wniosków, które przeanalizowano i poddano ocenie formalnej. Zarządca infrastruktury kolejowej, spółka PKP PLK S.A. – sporządziła listę rankingową projektów kwalifikujących się do wsparcia, na której znalazło się 79 wniosków spełniających kryteria i cele Programu. Kolejnym etapem było opracowanie przez samorządy wstępnych studiów planistyczno-prognostycznych, a także uzyskanie niezbędnych dokumentów, opinii oraz wniosków z konsultacji społecznych, w tym dokumentacji potwierdzających zabezpieczenie finansowania minimum

15% wartości inwestycji oraz deklaracji właściwego organizatora przewozów, dotyczącej uruchomienia i finansowania przez 5 lat, co najmniej 4 par pociągów na dobę.

Etap ten zakończyła wielokryterialna ocena zgłoszonych projektów. W tablicy 1 zamieszczono listę podstawową i rezerwową projektów ocenionych pozytywnie w ramach II etapu naboru do Programu Kolej Plus. Ostatecznie, do wsparcia i realizacji Programu Kolej Plus zakwalifikowano 34 inwestycje infrastrukturalne (pozycje 1–34 z tabl. 1) w 11 województwach [3], z których:

- 10 projektów dotyczy rewitalizacji linii o łącznej długości około 315 km,
- 14 projektów dotyczy odbudowy lub rozbudowy linii o łącznej długości około 516 km,
- 7 projektów dotyczy budowy nowych linii o łącznej długości około 189 km,
- 3 projekty dokumentacyjne obejmuje około 183 km linii kolejowych.

Tablica 1

Projekty infrastrukturalne do Programu Kolej Plus

Lp.	Nazwa Projektu	Województwo	Wnioskodawca
Lista podstawowa (podstawowy budżet Programu)			
1	Prace na liniach kolejowych nr 189 i 132 oraz budowa nowych łącznic Kuźnica – Bytom Bobrek Wsch. w celu stworzenia nowego połączenia Ruda Chebzie/Zabrze – Bytom, w tym budowa nowych p.o. Ruda Orzegów i Bytom ul. Zabrzańska	śląskie	Gmina Miejska Bytom
2	Przygotowanie alternatywnego połączenia aglomeracyjnego Gliwice – Ruda Kochłowice – Katowice liniami kolejowymi nr 141 na odcinku Gliwice – Ruda Kochłowice, 164 na odcinku Ruda Kochłowice – Hajduki i 651 Hajduki – Gottwald		Gmina Miejska Ruda Śląska
3	Przygotowanie alternatywnego połączenia aglomeracyjnego Tychy – Katowice Murcki – Katowice Ligota linią kolejową nr 142		Miasto Katowice
4	Odbudowa rozebranej linii kolejowej nr 198 Pyskowice – Pyskowice Miasto dla przywrócenia połączenia na trasie: Katowice – Gliwice – Pyskowice Miasto		Gmina Miejska Pyskowice
5	Zwiększenie zdolności przepustowej linii kolejowej nr 140 na odc. Katowice Ligota – Orzesze Jaśkowice przez budowę drugiego toru i dodatkowych przystanków osobowych		Gmina Miejska Mikołów
6	Uzupełnienie sieci kolejowej o połączenie kolejowe Jastrzębia-Zdroju z Katowicami		UM Woj. Śląskiego
7	Budowa linii łączącej linię kolejową nr 131 (Chorzew Siemkowice) z linią kolejową nr 181 (Wieluń)	łódzkie	UM Woj. Łódzkiego
8	Budowa linii kolejowej Zegrze – Przasnysz, jako realizacja szlaku „Kolei Północnego Mazowsza”	mazowieckie	Miasto i Gmina Serock
9	Modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej nr 25 na odcinku Tomaszów Mazowiecki – Skarżysko-Kamienna	świętokrzyskie	UM Woj. Świętokrzyskiego
10	Rewitalizacja linii kolejowej nr 369 na odcinku Śrem – Czempień	wielkopolskie	UM Woj. Wielkopolskiego
11	Rewitalizacja linii kolejowej nr 360 na odcinku Gostyń – Kąkolewo		
12	Rewitalizacja linii kolejowej nr 368 Międzychód – Szamotuły		
13	Budowa nowej linii kolejowej Turek – Konin		
14	Rewitalizacja linii nr 275 na odcinku Bieniów – Lubusko wraz z budową przystanków w m. Budziechów, Jasień i Bieszków	lubuskie	UM Woj. Lubuskiego

Tablica 1 cd.

Lp.	Nazwa Projektu	Województwo	Wnioskodawca
15	Utworzenie połączenia kolejowego Lublin – Łęczna/LW Bogdanka	lubelskie	UM Woj. Lubelskiego
16	Budowa linii kolejowej Szastarka – Janów Lubelski – Biłgoraj wraz z poprawą dostępności transportu kolejowego w m. Kraśnik		
17	Rewitalizacja połączenia Chełm – Włodawa wraz z poprawą dostępności transportu kolejowego w m. Włodawa		
Lista podstawowa (dodatkowy budżet Programu)			
18	Modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej nr 24 na odcinku Piotrków Trybunalski – Bełchatów z wydłużeniem do Bogumiłowa	łódzkie	UM Woj. Łódzkiego
19	Rewitalizacja linii kolejowej nr 162 na odcinku Dąbrowa Górna. Strzemieszyce – Dąbrowa Górna. Huta Katowice (p.odg.) oraz jej odbudowa na dalszym odcinku do stacji Dąbrowa Górnicza, wraz z odbudową przystanku osobowego D.G. Tworzeń i rozbudową przystanku osobowego D.G. Gołonóg	śląskie	Gmina Miejska Dąbrowa Górnicza
20	Rewitalizacja kolejowego ciągu komunikacyjnego na liniach kolejowych nr 390 / 236 Czarnków – Rogoźno – Wągrowiec	wielkopolskie	UM Woj. Wielkopolskiego
21	Budowa połączenia kolejowego Kraków – Olkusz	małopolskie	UM Woj. Małopolskiego
22	Budowa połączenia kolejowego Kraków – Niepołomice		
23	Budowa połączenia kolejowego Kraków – Myślenice		
24	Rewitalizacja linii kolejowej nr 108 na odc. Gorlice – Jasło celem usprawnienia połączenia Kraków – Jasło wraz z rewitalizacją linii kolejowej nr 110 i budową łącznicy pomiędzy ww. liniami	opolskie	UM Woj. Opolskiego
25	Rewitalizacja linii kolejowych nr 177, 294 Racibórz – Raclawice Śląskie	dolnośląskie	UM Woj. Dolnośląskiego
26	Budowa bazowej infrastruktury do uruchomienia Wrocławskiej Kolei Metropolitalnej. Poprawa jakości połączeń z Legnicy do Wrocławia na odcinku Środa Śląska – Wrocław		
27	Rewitalizacja odcinka Legnica – Złotoryja – Jerzmanice-Zdrój w celu włączenia Złotoryi oraz powiatu złotoryjskiego do sieci regionalnego wojewódzkiego transportu kolejowego		
28	Rewitalizacja linii kolejowej Zgorzelec – Bogatynia w celu włączenia Bogatyni do sieci regionalnego wojewódzkiego transportu kolejowego	podlaskie	UM Woj. Podlaskiego
29	Stworzenie ciągu komunikacyjnego Łomża – Białystok przez rewitalizację wraz z elektryfikacją linii kolejowej nr 49 Łomża – Śniadowo oraz elektryfikacja i odbudowa infrastruktury pasażerskiej na linii kolejowej nr 36 na odcinku Śniadowo – Łapy		
30	Elektryfikacja linii kolejowej nr 30 Łuków – Lublin	lubelskie	UM Woj. Lubelskiego
31	Prace na liniach kolejowych 69 i 72 na odc. Rejowiec – Zawada – Zamość Szopinek wraz z budową łącznicy omijającej stację Zawada		
32	Rewitalizacja linii kolejowej na odcinku Ostrów Mazowiecka – Małkinia	mazowieckie	UM Woj. Mazowieckiego
33	Rewitalizacja linii kolejowej na odcinku Sokołów Podlaski – Siedlce		
34	Kolej w Kozienicach – likwidacja regionalnego wykluczenia komunikacyjnego		Gmina Kozienice
Lista rezerwowa			
35	Rewitalizacja linii kolejowej nr 97 na odc. Sucha Beskidzka – Żywiec celem usprawnienia połączenia Kraków – Żywiec	małopolskie	UM Woj. Małopolskiego
36	Remont linii nr 363 na odcinku Skwierzyna – Międzychód	lubuskie	UM Woj. Lubuskiego
37	Poprawa jakości połączeń Dzierżoniowa i powiatu dzierżoniowskiego z Wrocławiem dzięki wznowieniu ruchu na linii kolejowej nr 310 Koberzyce – Piława Górna oraz odbudowie drugiego toru na odcinku linii kolejowej nr 285 Wrocław Główny – Koberzyce	dolnośląskie	UM Woj. Dolnośląskiego

Tablica 1 cd.

Lp.	Nazwa Projektu	Województwo	Wnioskodawca
38	Rewitalizacja linii kolejowej nr 190 na odcinku Skoczów – Bielsko-Biała jako niezbędny element połączenia Śląska Cieszyńskiego z Krakowem (Cieszyn – Skoczów – Bielsko-Biała – Wadowice – Kraków)	śląskie	Miasto Bielsko-Biała
39	Budowa nowego przystanku osobowego Zabrze Zaborze Północ na linii kolejowej nr 137, jako poprawa dostępności do połączenia aglomeracyjnego na głównej trasie średnicowej Katowice – Gliwice		Gmina Miejska Zabrze
40	Budowa nowego przystanku osobowego Zabrze ul. Armii Krajowej na linii kolejowej nr 137, jako poprawa dostępności do połączenia aglomeracyjnego na głównej trasie średnicowej Katowice – Gliwice		Gmina Miejska Zabrze
41	Budowa nowego przystanku osobowego Bytom Os. Arki Bożka na linii kolejowej nr 131, jako poprawa dostępności do połączenia aglomeracyjnego na trasie Katowice – Bytom – Tarnowskie Góry		Gmina Miejska Bytom
42	Budowa nowego przystanku osobowego Bytom Rozbark na linii kolejowej nr 131, jako poprawa dostępności do połączenia aglomeracyjnego na trasie Katowice – Bytom – Tarnowskie Góry		Gmina Miejska Bytom
43	Budowa nowego przystanku osobowego Świętochłowice Mijanka na linii kolejowej nr 137, jako poprawa dostępności do połączenia aglomeracyjnego na głównej trasie średnicowej Katowice – Gliwice		Gmina Miejska Świętochłowice
44	Budowa nowego przystanku osobowego Gliwice ul. Bema na linii kolejowej nr 137, jako poprawa dostępności do połączenia aglomeracyjnego na głównej trasie średnicowej Katowice – Gliwice		Gmina Miejska Gliwice
45	Modernizacja infrastruktury pasażerskiej na stacji Tychy Miasto na linii kolejowej nr 179, jako poprawa dostępności do połączenia aglomeracyjnego relacji Katowice – Tychy Lodowisko		Gmina Miasta Tychy
46	Budowa dodatkowego przystanku kolejowego na linii L-91 w miejscowości Zawada k. Dębicy		podkarpackie

Opracowanie własne na podstawie [4].

Instytut Kolejnictwa uczestniczył w przygotowaniu dokumentacji dla następujących projektów:

- Uzupełnienie sieci kolejowej o połączenie Jastrzębia-Zdroju z Katowicami;
- Rewitalizacja kolejowego ciągu komunikacyjnego na liniach kolejowych nr 390 / 236 Czarnków – Rogoźno – Wągrowiec;
- Rewitalizacja linii kolejowej nr 369 na odcinku Śrem – Czempień;
- Budowa połączenia kolejowego Kraków – Olkusz;
- Budowa połączenia kolejowego Kraków – Niepołomice.

Projekty były zgłoszone do Programu przez wojewódzkie urzędy marszałkowskie. Zakres wykonanych zadań obejmował w szczególności uzyskanie danych i zdefiniowanie wariantów infrastruktury, analizy eksploatacyjne z oceną propozycji rozwiązań oraz prognozy ruchu i przewozów dla wariantów inwestycyjnych.

Finalnie, najwyższą liczbę punktów uzyskał projekt śląski – 40 pkt, następnie wielkopolskie projekty rewitalizacyjne (odpowiednio 28 i 24 pkt), a projekty budowy w małopolskim: 23 i 19 pkt [4].

Wszystkie 5 projektów, w których przygotowaniu uczestniczył Instytut Kolejnictwa włączono do Programu Kolej Plus i znalazły się na liście podstawowej. Realizacja tych inwestycji wpłynie na poprawę dostępności transportowej w województwie małopolskim, wielkopolskim i śląskim, a tym samym skutecznie zmniejszy problem wykluczenia komunikacyjnego.

Bibliografia

1. Program Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2028 roku, Uchwała nr 151/2019 Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2019 r.; RM-111-156-19.
2. <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/wiekszy-budzet-programu-kolej-plus> [dostęp 07.07.2022].
3. <https://www.plk-sa.pl/program-kolej-plus> [dostęp 07.07.2022]
4. https://www.plk-sa.pl/files/public/user_upload/pdf/Kolej_Plus/Kolej__Wyniki_Naboru_Ranking.pdf [dostęp 07.07.2022].